

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА

А. І. Суббот, Д. О. Пугач

**ПРАВОВЕ
РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН
У СФЕРІ ДОПОМІЖНИХ
РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Монографія

Хмельницький – 2019

УДК 342.951:618.2
С89

Рекомендовано до друку Вченою радою
Хмельницького університету управління та права
(Протокол № 8 від 18 лютого 2019 року)

Рецензенти:

Остапенко О.І. – доктор юридичних наук, професор;
Савченко Л.А. – доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України;
Стеценко С.Г. – доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
заслужений діяч науки і техніки України.

Суббот А.І., Пугач Д.О. Правове регулювання відносин
у сфері допоміжних репродуктивних технологій: монографія.
Хмельницький, 2019. 192 с.

ISBN 978-966-916-779-8

Монографію присвячено комплексному дослідженню правового регулювання відносин у сфері допоміжних репродуктивних технологій. В роботі комплексно, з урахуванням сучасних методів дослідження, здобутків вітчизняної та зарубіжної правничої науки, а також норм чинного законодавства України розкрито адміністративно-правове регулювання допоміжних репродуктивних технологій та визначено перспективні напрями його удосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано та запропоновано низку нових наукових положень та висновків.

Поглиблено наукові знання на основі досягнень вітчизняної юриспруденції, зарубіжного досвіду, аналізу законодавства України, а також нормотворчої та правозастосовної практики для розробки ефективної та дієвої системи адміністративно-правового забезпечення застосування допоміжних репродуктивних технологій. Доведено існування процесів взаємопроникнення норм приватного і публічного права при регулюванні відносин, що виникають при застосуванні методів допоміжних репродуктивних технологій.

Охарактеризовано сутність функціональних елементів адміністративно-правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій серед яких виділено інструменти адміністративно-правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій, суб'єктів адміністративно-правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій, функції та повноваження органів державної влади у сфері адміністративно-правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій.

Видання рекомендоване для науковців, викладачів, здобувачів наукових ступенів, практичних працівників органів державної влади, а також усіх тих, хто цікавиться проблематикою правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій.

УДК 342.951:618.2

ISBN 978-966-916-779-8

© А.І. Суббот, Д.О. Пугач 2019
© Хмельницький університет управління та права, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ	
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	7
1.1. Поняття та ознаки допоміжних репродуктивних технологій як правового явища	7
1.2. Допоміжні репродуктивні технології: співвідношення приватноправових і публічно-правових засад	29
1.3. Тенденції розвитку правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій у вітчизняному та зарубіжному адміністративному законодавстві	46
РОЗДІЛ 2	
ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ	
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	71
2.1. Поняття, зміст та інструменти адміністративно-правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій	71
2.2. Система суб'єктів адміністративно-правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій	84
2.3. Функції та повноваження органів державної влади у сфері адміністративно-правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій	105

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 123

3.1. Проблеми законодавства

у сфері допоміжних репродуктивних

технологій в Україні 123

3.2. Стан та перспективи гармонізації

українського законодавства про допоміжні

репродуктивні технології з нормами

міжнародного права та права ЄС 135

3.3. Напрями удосконалення

адміністративно-правового регулювання

допоміжних репродуктивних технологій 148

ВИСНОВКИ 160

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 172

ВСТУП

Демографічна ситуація в Україні та характер соціально-економічних процесів, які нерозривно пов'язані із нарощенням людського потенціалу засвідчують, що репродуктивне здоров'я населення є фактором національної безпеки держави, запорукою розвитку українського суспільства на засадах верховенства права, демократії та прав людини. Проблематика забезпечення та охорони репродуктивного здоров'я населення має значний потенціал, безпосередньо пов'язаний із завданнями держави. Концептуальні позиції органів влади щодо засадничих питань, як репродуктивного здоров'я, так і репродуктивних прав населення, мають вирішальне значення для багатьох людей у їх прагненні створити міцні сім'ї, вільні від бідності та насильства.

Держави-члени світових та регіональних інтеграційних структур запроваджують різні варіанти правових підходів до використання, зокрема в процесах людського відтворення, допоміжних репродуктивних технологій (далі – ДРТ), абортів, сурогатного материнства. На національному рівні істотно відрізняються позиції держав щодо законності надання рівного доступу до послуг у сфері репродуктивного здоров'я, компенсації витрат на лікування, а також щодо прав і визнання дітей, народжених внаслідок або за допомогою репродуктивних технологій. Репродуктивне здоров'я і репродуктивні права – новели сучасної демографічної політики.

Важливість питань правового і, зокрема, адміністративно-правового, регулювання відносин у сфері ДРТ, зумовлена, з одного боку, надзвичайними досягненнями та результатами науково-технічного прогресу у сфері застосування ДРТ, а з іншого – стрімким і непослідовним розвитком законодавства у цій сфері за роки незалежності України, що не сприяє

ефективному функціонуванню національної системи охорони здоров'я. На думку українських науковців та зарубіжних експертів, сучасний стан правового регулювання відносин у цій сфері загалом не відповідає вимогам становлення і розвитку сучасної соціальної демократичної держави, викликає справедливі зауваження і часто є дискусійним у середовищі як політиків і науковців, так і працівників охорони здоров'я, і, що особливо важливо – громадян.